

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополи кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2:50 дол.
Для Канади 2:50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від
стиха. Більші по 200рс. За вся-
кі оголошення платити ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — З Рус. пс. Маркиана Шашкевича.

Ми України до спону
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Всім нашим ПП. Передплатникам, Читачам і Прихильникам з днем Сьвітлого Христо-
вого Воскресеня усього найкрасшого бажає РЕДАКЦІЯ.

Воскреснеш мій Народе!

Несеш тепер Ти крест тяжкий
Несеш, коханий мій Народе;
Під тягаром падуть сини
Твої український роде!

Так як колись Христос ішов —
Кати на плечі крест вложили
І тішились, що Він ослаб,
Що опустили сили.

І на Голгофту привели
І на кресті Його розпjali;
Плювали, ругались над Ним,
І груди пробивали...

Та Він воскрес і днесъ жие —
Жие тілом і душею.
Неправда довго не встоїть,
Все правда йде над нею.

І як воскрес Христос із мертвих,
Любитель правди і свободи,
Так Ти воскреснеш до житя,
Воскреснеш мій народе!

М. С.

Христос воскрес!

Звершило ся. Здіймили Його з
креста і положили в гріб. Грїб
привали тяжким каменем і поста-
вили сильну сторожу.

Третого дня земля задрожала.
Ясність осліпила жовнірів на вар-
ті. В славі і блеску воскрес Хрис-
тос. Смертю поконав смерть.

На памятку сеї славної події об-
ходять усі християнські народи се
сьвято Воскресеня. Обходить йо-
го і український народ, і то най-
торжественніше з усіх народів.
Огні через цілу ніч перед Воскре-
нем, гагілки, писанки, крашанки,
забави, різні звичаї...

А дзвони? Церковні дзвони гу-
дять через три дні та голосять ці-
лому сьвіту сьвято Христової по-
бїди. Радіє народ.

воскрес. Наші нещасні земляки вже
кілька літ будуть сьвяткувати сей
день майже без куска хліба. Мно-
го є родин таких, що на саму згад-
ку сеї пісні веселої будуть ридати,
бо між ріднею нема батька — не-
ма сина!

Будуть і такі, що не підуть до
храму Божого, (если ворог не зни-
щив, не обернув в згарище) бо не
мають в що задягнутись, або ле-
жать в смертельній слабости.

Мимохіть і в часі сьвят стане
нам ціле пекло нужди і горя, яке
терпить наш нарід від наших су-
сїдів ворогів. Памятаймо однак,
що ані жаль, ані наші сльози не
поможуть їм. Тут треба іншої по-
мочі. Потреба передовсім, щоб
ми ділом показали свою любов до
рідного краю — України, щоб ми
кріпко держались, щоб не дались
намовити жадним ворогам. При-
тім стараймось, при нагоді сих
сьвят помочи і матеріально нашим

її красшу будучність. Они не жа-
лували нічого дати в жертві за
свободу і волю українського наро-
да — так і ми, коли будемо тіши-
ти ся взаїмно тим великим праз-
ником Сьвітлого Воскресеня Хрис-
тового згадаймо також і на них.
У другім дни сьвят молім ся за
тих, що полягли у лютій боротьбі
з ворогом, а притім не забуваймо
також і за тих, що лишилися еще

між живими т. є. бідних вдів і си-
рїт по поляглих героях.

Дорога наша Вітчизна жадає від
нас сеї синівської любови. Пока-
жїм, що ми вірні її діти. Певно,
що если будемо її вірними дітьми,
то наша Ненька Україна воскре-
сне.

А тоді сьпівати-мемо весело на
свобідній, самостійній Україні ра-
дісну пісню: Христос воскрес...

Нужда в краю.

Голод і холод царює серед га-
лицького населення. По містах і
місточках, завдяки патріотичній
господарці ріжних більших і мен-
ших оборонців «кресів», населен-
ня терпить страшну нужду. Щод-
ня читається в газетах про про-
тести до Парижа ріжних зборів,
землян — обшарників, вселяких ор-
ганізацій, воєнних рад громадсь-
ких в справі провізорії в східній
Галичині. Місто Львів висилає на-
віть крім телеграфічних протестів
і окремі делегації до Варшави,
Парижа й Лондону, грозить ці-
лому сьвітові, що східна Галичи-
на мусить належати до Польщі
— а тимчасом цілий край гине з
голоду просто в страшній нужді,
з голоду й холоду, страшні епі-
демії тифу, червінки і т. д. десят-
кують цілі маси нещасного насе-
лення, за яких не дбає ніхто, яки-
ми не журяться ті, що так дуже
побиваються дістати цілу країну
в своє володіння.

шаві завело тепер примусове до-
старчування збіжа по максималь-
них цінах, але нігде і ніхто не
дістане за цю ціну ні зерна збі-
жа. Деякі діличі, як відомий гр.
Скарбек, не дають прямо збіжа для
ужитку населення, бо ховають
його для паскарів.

Мимо всяких інтервенцій а на-
віть особистих поїздок, галицькі
міста та консуми не можуть ніяк
роздобути споживних середників.
Навіть військо у Львові мусить
для своїх потреб купувати по-
живу на міськїм ринку, бо в ма-
газинах скрізь порожно.

День у день преса приносить
вістки про страйки робітників та
урядників в ріжних місцевостях, з
причини лихих апровізаційних
відносин.

Саме місто Львів, як це ствер-
джено на останнім засіданню мі-
ської апровізаційної комісії, має
в своїх магазинах муки на хр-
ледви на півтора тижня. Мука і
різдвяні сьята — якої вже ні
кількох місяців населення не б-
чило. — дістанеться лише
чверть кг. на одну особу. Цукру
немає, а тому нема ще совсім

Звершило ся. Здіймили Його з креста і положили в гріб. Гріб привали тяжким каменем і поставили сильну сторожу.

Третого дня земля задрожала. Ясність осліпила жовнів на варті. В славі і блеску воскрес Христос. Смертю поконав смерть.

На пам'ятку сеї славної події обходять усі християнські народи се св'ято Воскресення. Обходить його і український народ, і то найторжественнійше з усіх народів. Огні через цілу ніч перед Воскресенням, гагілки, писанки, крашанки, забави, різні звичаї...

А дзвони? Церковні дзвони гудять через три дні та голосять цілому св'яту св'ято Христової побіди. Радіє народ.

* * *

Споминами злетім до нашої країни — рідного краю. Не такий там Великдень переживає наш нарід український. Наш нарід в старому краєви переживає сумний і тяжкий час. Вже шестий Великдень будуть наші братя — сестри серед гірких сліз і ридань сьпівати сумно колись веселу пісоньку Христос

го є родин таких, що на саму згадку сеї пісні веселої будуть ридати, бо між ріднею нема батька — нема сина!

Будуть і такі, що не підуть до храму Божого, (если ворог не знищив, не обернув в згарище) бо не мають в що задягнутись, або лежать в смертельній слабости.

Мимохіть і в часі св'ят стане нам ціле пекло нужди і горя, яке терпить наш нарід від наших сусідів ворогів. Пам'ятаймо однак, що ані жаль, ані наші сльози не допоможуть їм. Тут треба іншої помочі. Потреба передовсім, щоб ми ділом показали свою любов до рідного краю — України, щоб ми кріпко держались, щоб не дались намовити жадним ворогам. При тім стараймось, при нагоді сих св'ят, помочи і матеріально нашим нещасливим Братям — Сестрам у старому краєви.

Якраз лучаєть ся нагода, щоб показати нашу любов до своєї Вітчизни і наших Братів героїв, що не щадили ні майна ні навіть життя свого, аби тільки вибороти для Неї волю, самостійність а для дітий

ших оборозців «кресів», населення терпить страшну нужду. Щодня читається в газетах про протести до Парижа ріжних зборів, земля — обшарників, всіляких організацій, воєнних рад громадських в справі провізії в східній Галичині. Місто Львів висилає навіть крім телеграфічних протестів і окремі делегації до Варшави, Парижа й Лондону, грозить цілому світови, що східна Галичина мусить належати до Польщі — а тимчасом цілий край гине з голоду просто в страшній нужді, з голоду й холоду, страшні епідемії тифу, червінки і т. д. десяткують цілі маси нещасного населення, за яких не дбає ніхто, якими не журяться ті, що так дуже побиваються дістати цілу країну в своє володіння.

Поживи край має обмаль. Війна, що шість років велася в краю, винищила все. Спроваджені з Америки середники поживи опинилися передовсім в руках воєнних паскарів, які півурядово захопили в свої руки всю владу. Вправді міністерство апровізації у Вар-

шави для паскарів. Мимо всяких інтервенцій а навіть особистих поїздок, галицькі міста та консуми не можуть ніяк роздобути споживних середників. Навіть військо у Львові мусить для своїх потреб купувати поживу на міському ринку, бо в магазинах скрізь порожно.

День у день преса приносить вістки про страйки робітників та урядників в ріжних місцевостях. з причини лихих апровізаційних відносин.

Саме місто Львів, як це стверджено на останнім засіданню міської апровізаційної комісії, має в своїх магазинах муки на хліб ледви на півтора тижня. Мука і різдвяні свята — якої вже в кількох місяців населення не бачило. — дістанеться лише чверть кг. на одну особу. Цукру на місяць грудень нема ще зовсім. Древа, вугля а навіть бульби тяжко дістати й за добрі гроші.

Львів потребує сам 2000 вагонів вугля місячно, тимчасом для цілої Галичини призначено тільки 1300 вагонів.

Богдан Лепкий

Під Великдень.

Страсти... Бачу газдів, прибраних св'ятою, і газдинь з лицами вічно зажуреними, як би радости з роду-віку не знали; бачу хлопців, з калтаалами такими гамірними, як вони самі, і дівчат, до весняних квіток подібних. Всі вони ріжноманітним шнурком тягнуть з села до церкви на страсти.

Тихий вечір окутує їх голубими, легкими тінями, з горбів збігають тонкі струмочки весняних вод, св'яжа зелень живить око новою надією, а білі плахти останнього снігу нагадують недавно минулу зиму. Дві крайности межують з собою, як звичайно в житю.

Газди дивлять ся, чи гарно зійшло збіже, газдині говорять про росаду, дівчата думають о гагілках.

Пахне св'яжо зорана земля, темний вітер повіває з діброви, десь далеко чути спів птахів. Витають рідну землю.

А споміж набревілих новими соками лиц визирає копуляста церква і моргає ясно освіченими вікнами, моє кличе своїх вірних на страсти.

Страсти... Чую дріжучий від щирого зворушення голос старого св'ященника, як з подіяних листків євангелія читає про муки Христові. Чую зітхання людей, гли-

бокі, як їх власний біль. Здаєть ся бачити не видержить того жалю, що назбирав ся в церкві, і трісне, або зніметь ся і полетить у гору.

Миготять св'ічки в мозолих руках старшого братства, як би й вони чули і розуміли той страшний спомин кривавого розп'яття. Довкола церкви стають пригадки Христового терпіння — і Пилат і Петро і Юда і тая чорна товпа, що кричить: «Распи! Распи Его!»

А на цвинтарі дерева примкнули в собі дух, боять ся, щоб воїни царські не зрабували одного з них на хрест, навінець, або на копіє, котрим пробито бік Христа.

Тихо, лиш св'ященик дріжучим голосом читає про муки Спасителя, лиш нарід з глибин душі зітхає, переживаючи в своїй щирій уяві історію великої кривди, лиш далеко, далеко десь кигикають, вертаючи з чужини птахи...

Дивлюсь, і нема мабуть між нами такого, щоб не бачив якоїсь церкви і людей знайомих собі не читав ся, маючи серце новне страстного настрою: як ви там сього року годні були вислухати тих страшних повістей про муки Христові? Ви, що перебули нові страшні страсти катованого народу, ви, котрих били лозою дошкульного глуму, котрим плювали в лице, і до котрих верожа/товпа кричала: «Распи! Распи Его!»

Як і хто вам сього року читав Христові страсти?

* * *

Тямлю, як в живний четвер тайком вимикавсь я з постелі і біг на цвинтар. Ле під вартівнею парубки розклали огонь. За мною бігла моя власна тінь і з придорожних корчів виплощувала мрії. Тямлю, як дріжав я тоді на цілому тілі, не знаючи, чи від весняного холоду дріжу, чи від зворушливих настроїв.

Тямлю, як високо знимали ся кучеряві клуби сірого диму, як явились червоні вужі огню і як кривавий блеск обмивав дубовий паркан, старі, предконічні липи і мохом порослу церкву. А парубки зносили з усіх сторін, хто ворота, хто голови від розбитих коліс, хто порохнаві колоди з під комори; зносили і метали на жар. Ватра була живійша, полум'я знімало ся вище, тріщало шипіло, казав би — жалувалось, що не дають йому спокійно зжертви самого себе до останка...

«Яка тепер година?»

«Недавно півні у друге піли. Ще трохи, а почне с'рїти».

«О тій годині привели Христа перед варту і питали ся, коли він цар — то де його військо? А Христос каже до них: «Коли-б я хотів, то злетіло-б тут стільки жовнів, як листя у лісі, але я хочу полягти в бою за вас...»

«А знаєте чому осика дріжить? Кажуть,

як прийшли до ліса посіпаки царські шукали дерева на хрест, то дуб і ялина і явір відповіли, що добровільно не дадуть себе на знаряди муки, лиш осика почала просити ся, аби її не брали, вона боїть ся карі. І ось тепер послухайте — кожне дерево стоїть спокійно, а осика дріжить, безнастанно дріжить, мов у пріпасниці».

«А про писанки чули? Кажуть, як провалили Христа на Голгофту, якийсь хлопчак ніс у кошелюку повалити на продаж. Побачив, що Спаситель під тягаром, кинув кошелюк підбіг, взяв хрест на плечі і виніс аж на сам гріб. Звичайно — хлопчак до тягарів привів Вертає, дивить ся до кошелюка, а покладає — один від другого красні — гарно розмальовані всілякими красками в різні взори...»

«А мені покійний татуньо говорив, що як була велика війна, то з тої фігури що за селом, відірвав ся був Розп'яття і впав на землю, в трапу».

«Люди підняли і хотіли наново побити, та що ви скажете? Що забавлять цівях, а з Христа як не трісне крест, геть їх обляла...»

Говорять, а ватра дотліває спокійно. Сірий туман окутує село, церкву, цвинтар.

Лиш білі хрести бовванють довго. Казав би — духи предків повілали

Мимо страшної епідемії п'ятистого тифу, який шириться застараваючо скоро по цілому краю завдяки легкодушності та злочинній байдужності властей, — навіть шпиталі не є належно заосмотрені в потрібні річи.

Поминаючи недостачу ліків, скрізь панує недостача найпотрібніших медикаментів та новочасних медичних середників, львівський загальний шпиталь мусів позичати поживу від жидівського шпиталю.

Наслідком недостачі вугля дезінфекційні апарати майже зовсім не функціонують, наслідком цього боротьба з епідеміями є майже неможливою.

Положення населення є просто невиносиме та розпучливе. Ніхто не дбає про нещасних людей, бо одних війна здеморалізувала, а другі заняті високою політикою не інтересуються такими буденними справами.

Треба, щоби самі народні маси змусили дотеперішних володарів, воєнні громадські ради, щоби ці уступили і щоби само населення загальним голосуванням створило нові сапоуправні тіла, якіб занялися раз страшним положенням краю.

Крайна пора взятися до діла, та ратувати нещасне насення від голодової смерті.

До цього треба нових людей, нових способів. Старі воєнні громадські ради і дотеперішні батьки нашого краю, міст і сіл цього не зроблять. Сам народ мусить подбати про себе, сам мусить ратуватися від грозячої біди, від голоду і холоду.

(„Вперед“)

Один з головних винуватків світової війни.

„Neue Freie Presse“ з 11. лютого, подає вістку з Берліна, що налісті винуватків війни, які мають стати перед міжнародним судом є бувший австрійський міністр фінансів і б. польський міністр Білінський.

Білінський був один із найвизначніших прибічників Франца Йосифа I. та мужем довіря віденської комарилі. На історичних засіданнях рад спільного міністерства в липні 1914 року коли ходило о порішення висилки карної експедиції на Сербів Австрією, він дав безпосередний привід до вибу-

стеретва, що опубліковані сьогодні австрійським урядом закордонних справ. Вони висвітлюють загальне становище Поляків в Австрії. Бо відома річ, що тільки шляхом повного і всецілого віддання на услуги Австрії, Поляки одержали право життя і смерті над українським народом Австрії. Але не вважаючи на це, австрійський інтригант став великою, політичною личністю, міністром і заступником прем'єра Польщі, коли прийшов розвал центральних держав, а Польща з під сонця ласк Австрії попалася під сонце ласк антантів.

Всеж таки і цьому прийшов край. Принаймні дотично особи Білінського, якого маємо в тямці за його вішання і муки в перших літах війни, рука справедливості не промахнулася. Коли хто винуватник вибуху війни, то він перший і найбільший із них. Цю свідомість повинні серед кругів антантів поширити представники українського і сербського народу.

Становище Франції супроти Польщі.

З добре поінформованих кругів повідомляють, що остаточним мотивом, який приневолив Поляків до згоди на мирові предложення большевиків, було біля відомого становища Англії, головню становище Франції. Франція також рішучо відказалася від всякої допомоги Польщі у її боротьбі з большевиками. Невважаючи на офіційні заяви з парламентарної трибуни, такі рішення передав Міллеран Патекови під час його послідної конференції у Парижі. Це й є, причиною, чому справоздання Патека під такою драконською загрозою задержується в тайні. Ходить о удержання доброго настрою серед польської суспільности. Біля моментів загально-світового і внутрішньо-французького характеру, на подане рішення вплинули також однозвучно некорисні реляції численних вищих французьких офіцерів, які пробувають в Польщі. Загалом: симпатії Франції до Польщі останніми часами сильно потахли. Що тикається східно-галицької справи, міродатні французькі круги заявляють, що на відбуваючійся засіданню ради союзу народів в Лондоні, коли прийде черга на справу вирішення прав меншостей Польщі, Українці в Галичині не повинні вийти гірше, чим їх одноплемінники на Закарпатті, які в рамках чесько-словацької республіки одержали свою автономію. В кожному разі Польща хоч-не хоч мусить заключити мир з большевиками. Останні про це знають і звіти треба надіятися важливих подій при нагоді переговорів.

Англія не дасть помочі Польщі.

бітничої партії закликає англійське правительство прямо до заключення миру зі совітами В цій маніфесті заняли умірковані представники робітників також становище супроти Польщі. Уважають вони за річ правдоподібну, що большевики будуть далі вести війну проти Польщі. Не буде це війна з польським народом, але з польським імперіалізмом, так, як заняли Поляки російські території. І тому коаліція не повинна давати далі Польщі помочі. Автори маніфесту йдуть так далеко, що кажуть, що наколиб теперішнє англійське правительство з'обов'язалося помагати Польщі, коли її заатакують большевики, то з'обов'язання таке не вязалоби будучого англійського правительства.

Також знаний провідник робітників в англії, Гендерсон, помістив в часописах лист, в яким каже, що неприняття совіцьких оферт втягнулоби Англію у величезну воєнну авантуру та, що робітничая партія не зялаби на себе жадних тайною дорогою заключених військових і політичних зобов'язань. При кінці накликає автор Польщу і кавказкі держави до заключення миру з большевиками.

Назагал в Англії взяла верх опінія, що навіть абстрагуючи від інших оглядів, помагання Польщі в боротьбу з большевизмом являється підприємством дуже ризиковим.

Самі Поляки про свої звірства.

На 91-ім засіданню польського союму польський посол Недзьялковскі, вніс наглий внесок в справі табсрів полонених на сході. Він заявив, що польська суспільність не знає про дійсний стан річий в польських в'язницях і місцях для інтернованих. Якби сей стан став звісний за границею то Польща на віки покрилаби ся ганьбою і соромом. Вільше чим 20.000 невійськових людей зі східних (українських) земель находять ся в польських в'язницях або таборах для інтернованих. Там є не тільки большевики, але також тисячі емігрантів, головню з Холмщини, що вертають з Росії, куди їх загнала війна. Як вони не мають перепустки через границу, їх арештують і саджають в табір. Але є багато властей, що мають право арештувати і вивозити людей, і часто так буває, що без згоди вахмайстра або гідпоручника, що арештував підозрілого чоловіка, не можна його видобути з неволі. Без слідства і переслухання ув'язнені місяцями терплять холод і нужду в таборах і ніхто в сю справу не вгляне. Треба увільнити — говорив польський посол — бодай тих, яких арештовано без важної підстави. Але хто буде рішати про ту „важну підставу“?

Кели навіть в польським соймі заговорили про недолю українських полонених, невійськових людей, їх кривда мусіла бути дуже гірка. Ще тяжшу кривду виявив посол польського сойму Фарбштайн, який надрукував в „Дзєнніку Новим“ з 25, 26 і 27 липня 1919 протокол польської воєнної комісії, в яким описано знущання над українськими воєнними бранцями. В тім протоколі признано, що польські офіцери в Стшалкові шукали за винаходом машини до биття, бо так багато бито людей кожного дня, що пять сот польських жовнірів в Стшалкові не могли виконати всіх кар, на які заслужено бранців.

ся в дійсности! Се вже ми розуміємо, що скажуть на се Поляки бразилійцям, щоби так тяжко зрозуміти, всі ті „доподобне бещельства“ помішувани „ці“ в справі наших полонених й інших у польських таборах. Се цікаво, не вірють в се те, що пишеть ся сам п. консуль казав, що „вшистком в газетах, єст кламство!“ —

Клопоты антантів з большевиками.

Французські часописи доносять, що в'їзду бльокади Росії є ділом копенгагенської конференції з Літвіновим. В шовніських кругах носилися з найнеімовірнішими планами. Черчіль таємно радив узброїти Польщу, щоби вони розбили большевиків. З боку радили дати Польщі мандат на Р. „Daily Herald“ зупинюється над сею реальністю довше та називає її смішною, бо тоді вийшлоб таке, як би хто ради миші мандат над кіткою. Найвище да в Парижі займалася, між иншим, питанням про можливу небезпеку для Індії, Сії та Туреччини з боку большевиків. думці редактора „Daily Herald“ страшенно цею небезпекою розповсюджується мисне, а большевицьку небезпеку найлучше усунути через заключення миру з большевиками. Божевіллям є, коли хто думає кінчити автор статті — що большевики можна знищити силою зброї. Тільки може все вияснити.

Вісти з України.

Боротьба на вулицях Одеси.

Послідні звідомлення, які наспіли з Одеси до Константинополя голосять, що в місті по заняттю його большевиками завувала повна анархія. Дня 7. лютого почало на вулицях міста до затятої боротьби між всілякими узброєними партіями. правдоподібно прийшло до боротьби по большевиками і відділами української армії генерала Павлика. Як воно тепер діє на чийсь приказ всякі телеграфічні апарати з незвичайним упором засядно поминають всяку хотайби і найменшу згадку про українську армію, українську республіку і боротьбу українського народу за визволення і самостійність.) Всяка каблева комунікація між Одесою і Константинополем наразі застановлена.

Прибуло там три тисячі утікачів з Одеси. В Одесі, большевицькі війська часом мусили застановити свій похід перед нападком огню воєнних кораблів та гармат, які особливо на вулицях був незвичайно сильний. Ужито панцирних автомобілів і польової артилерія стріляла на коротеньку відстань. Остаточно прогнано ворога з міста.

Українські проблеми.

Українське пресове бюро в Лондоні привинуло дуже енергічну видавничу діяльність. Дотепер появилася около 10 випусків, більшого і меншого об'єму. Згадати належало між иншими про 6 число цього видавництва, а то: Україна і мир. Єсть це брошура великих розмірів (великої вісімки), в двох сторін друку. Вона містить працю професора Дра Ст. Дністрянського, про 1. Промисловизначення народів, 2. Український

Один з головних винуватків світової війни.

«Neue Freie Presse» з 11. лютого, подає вістку з Берліна, що на літні винуватків війни, які мають стати перед міжнародним судом є бувший австрійський міністр фінансів і б. польський міністр Білінський.

Білінський був один із найвизначніших причинників Франца Йосифа I. та мужем довіря віденської комарилі. На історичних засіданнях рад спільного міністерства в липні 1914 року коли ходило о рішення висилки карної експедиції на Сербів Австрією, він дав безпосередний привід до вибуху світової війни. Інтересно, що навіть ославлений граф Тіса був повздержний і не радив перетягати струни, — тоді, як Білінський редагував визиваючі ультімативи і укладав воєнні пляни проти Сербів.

Це говорять нам протоколи засідань тодішнього спільного міні-

стерства, щоб послухати давних, а прецінь вічно цікавих подій.

Чи й сього року так?

Мабуть там не треба було класти огнів, бо вони і так горіли довкола. Великі, криваві огні! І мабуть не було отсих дитячо щирих розмов, що з роду переходили в рід. Бог вість з яких часів. І хіба духи предків сходили ся біля кривавих пожарищ, споминати старі і нові кривди народу. Хіба Христос на тих наших розтайних хрестах дивив ся гень на північ, очами повними тяжкого докору і плакав кривавими сльозами.

* * *

В п'ятницю знов ішло ся до плащениці. Ладавом пахло від церкви. А на каміньних плитах між лямпами з несоленого масла лежав Він, мертвецький білий Христос. «Благообразний Йосиф з дерева знів пречисте тіло Його, плащеницею чистою обвив і пахощами, намастивши во гробі новім, покривши положив».

І лежав Христос з пробитими руками і ногами і з лагідним усміхом прощення на сумовитих устах. Лежав, а наряд ішов до Нього з поклоном, бо Він поборов смерть, бо побідив побідою зза гробу.

Ішов наряд складати йому свої власні терпіння, свій біль, зневагу, лани столочених надій...

Ішов цілий день і вечір цілий, до пізна в ніч. Аж темрява загородила до-

рощу і колючу. («Вперед») тів загально-світового і внутрішньо-французького характеру, на подане рішення вплинули також однозвучно некорисні реляції численних вищих французьких офіцерів, які пробувають в Польщі. Загалом: симпатії Франції до Польщі останніми часами сильно потахли. Що тикається східно-галицької справи, міродатні французькі круги заявляють, що на відбуваючійся засіданню ради союзу народів в Лондоні, коли прийде черга на справу вирішення прав меншостий Польщі, Українці в Галичині не повинні вийти гірше, чим їх одноплемінники на Закарпатю, які в рамках чесько-словацької республіки одержали свою автономію. В кожному разі Польща хоч-не-хоч мусить заключити мир з большевиками. Останні про це знають і звіти треба надіятися важливих подій при нагоді переговорів.

Англія не дасть помочі Польщі.

Парижський «Temps» в статті «Англія вицофується» пише, що Англія не дасть Польщі помочі проти большевиків імовірно тому, бо приписує російським большевикам щирю охоту до заключення миру з Польщею та тому, бо хоче заохотити Поляків до переговорів з Леніном.

Тільки подає «Temps». Та цей факт, що Англія не дає помочі Польщі має, здається, свої глибші причини. А саме: маніфест англійських «уміркованих» представників ро-

ного до держви. Настав спокій, як у справжньому гробі. Тільки лямпи несоленого масла повні, блимають трівожно, тільки дяк перетомленим голосом читає в крилосі псалтир. Чимраз рідше і слабше падають його слова; догляють їх тіни від тих лямп на стінах і несуть в якісь далекі, заземельні світи... Заснув і він...

Тоді від дверей, тою стежкою що з церкви на цвинтар, починає іти якийсь страшний похід. Без рук, без ніг, з кривавими ранами на тілі, з жахом в очах; з жахом не смерги, а життя, бо щойно крізь смерть побачили його. Якже-ж воно велике, грізне, омотане колючою сіткою терпіння, горя, і вічних незбагнаних питань! Ніби нове, а прецінь до давнього, як син до батька, подібне наше людське жите!...

Вже переступили поріг, уже притвір, уже на зимних плитах клячуть. «Ти, що перетерпів все за нас страсти, Ісусе Христе, Сине Божий, помилуй нас!... Помилуй тих, що лишили ся по нас сиротами і вдовцями безборонними в пограбованих наших оселях, під стопою споковичного ворога. Помилуй наші поля нашою живою кровю сполокані, наш край на погату наїзникови кинений. Ми бороли ся, терпіли і конали за те, щоб наші діти в батьківських хатах могли остати, щоб могли рідною мовою тішигись і сумувати, щоб ти, Христе, в нашій відній церкві по праїдному закону міг, з дерева хрест-

мають право арештувати і вивести людини, і часто так буває, що без згоди вахмайстра або підпоручника, що арештував підозрілого чоловіка, не можна його видобути з неволі. Без слідства і переслухання увязнені місяцями терплять холод і нужду в таборах і ніхто в сю справу не вгляне. Треба увільнити — говорив польський посол — бодай тих, яких арештовано без важної підстави. Але хто буде рішати про ту «важну підставу»?

Коли навіть в польській соймі заговорили про недолю українських полонених, невійскових людей, їх кривда мусіла бути дуже гірка. Ще тяжшу кривду виявив посол польського сойму Фарбштайн, який надрукував в «Дзенніку Новим» з 25, 26 і 27 липня 1919 протокол польської воєнної комісії, в яким описано знущання над українськими воєнними бранцями. В тім протоколі признано, що польські офіцери в Стшалкові шукали за винаходом машини до биття, бо так багато бито людей кожного дня, що п'ять сот польських жовнірів в Стшалкові не могли виконати всіх кар, на які засуджено бранців.

Польська газета в північній Америці «Америка Ехо» надрукувала 28. грудня 1919 р. кореспонденцію з Варшави, в котрій сказано виразно, що українські полонени терплять в польських таборах голод, холод і недостатчу одяжі й біля так, що їх жде повільна агонія і вкінці смерть.

Так пишуть і заявляють самі Поляки, які суть так обережні у виявлюванню своїх «непоржонтків», а як доперва річ маєть

їм грішною стопою зневажливо толочити і зерно в свої засіки несе? Птахи з далеких вирів вертають жалібно кричать, побачивши згарища руїни, а наші братя-провідники, жураві народного стада, мали-б на віки остати ся в Сибірі, в мертвецьких зимних краях? Христе, Ти муки прийняв за нас грішних і на дереві сорому повис і на третій день во славі великій воскрес, а наші сини, батьки і братя мали-б намарне терпіти і конати? Намарне мала-б ляти ся горяча людська кров; намарне душі як осінні листе летіли по наших рідних полях гень в якісь красші часи; намарне ціла країна мала-б стогнати, мов одна велика Голгофта? «Як ісчезає дим — най ісчезнуть, як тає віск від лица огня» — так най пропадуть на віки і віки вороги народного воскресеня! Чую, як там далеко, понад ріками, що червоно течуть, понад полями, що чорним смутком сумують, понад глибокими, що тяжким докором скриплять, понад розритими гробами наших батьків звенять і грають великодні дзвони. Слухайте їх!

Крізь шуми рік, весняні розмови лісів, крізь товквітню людського торговища і невгасаючий рев гармат — чую тебе, свята велика молитво безталанного нашого народу... Помилуй нас!

* * *

Та ще чую, як зпершай раз заграли великодні дзвони, як святий підняв святий хрест у тору і тричі промовив важке, довго дожджане слово «Христос Воскрес!»

Чую, як з тисяч грудий вихопив ся один великий стон, один червоний крик, один підземний зойк: і нам належить ся жите!

Ріки скинули з себе ледяні окуви і свобідно пливають в Чорне море а ми мали-б в залізних окувах неволі ходити до суду-віку?

Дерева соками новими набреніли і на рано в зелене листе вберуть са, а ми мали-б в жebraчому лахмітю на суцї народів стати?

Земля відкрила своє родюче лоно, прийняла верне із працюваних делонь і леліє його і зростає людям на хосенний ужиток. а ми мали-б і дальше дивитись, як ворог

всюку хотяючи найменшу згадку про раїнську армію, українську республіку і ротьбу українського народа за визволені і самостійність.) Всяка каблева комунікація поміж Одессою і Константинополем на зі застановлена.

Прибуло там три тисячі утікачів з Одеси, в Одесі, большевицькі війська часом мусіли застановити свій похід перед наскоком огню воєнних кораблів та гармат, я особливо на вулицях був незвичайно сильний. Ужито панцирних автомобілів і поле артилерія стріляла на коротеньку відда. Остаточо прогнано ворога з міста.

Українські проблеми.

Українське пресове бюро в Лондоні ревінуло дуже енергичну видавничу діяльність. Дотепер появилось около 10 випусків, більшого і меншого об'єму. Згадати належало між іншими про 6 число цього видавництва, а то: Україна і мир. Єсть це брошура великих розмірів (великої вісімки), 1 сторін друку. Вона містить працю професора Дра Ст. Дністрянського, про 1. Права самовизначення народів, 2. Український в рід; 3. Українську історію; 4. Українську територію; 5. Українське народне багатство. Число 1. цього видавництва містить працю Олександра Шульгина про етнічне питання національну культуру, економічне життя і волю українського народу.

Франція і Україна.

Під таким наголовном виходить від нового року з Парижі тижневник на французькій мові, виданий українським пресовим бу-

рогів, щоб послухати давних, а прецінь вічно цікавих подій.

Чи й сього року так? Мабуть там не треба було класти огнів, бо вони і так горіли довкола. Великі, криваві огні! І мабуть не було отсих дитячо щирих розмов, що з роду переходили в рід. Бог вість з яких часів. І хіба духи предків сходили ся біля кривавих пожарищ, споминати старі і нові кривди народу. Хіба Христос на тих наших розтайних хрестах дивив ся гень на північ, очами повними тяжкого докору і плакав кривавими сльозами.

В п'ятницю знов ішло ся до плащениці. Ладавом пахло від церкви. А на каміньних плитах між лямпами з несоленого масла лежав Він, мертвецький білий Христос. «Благообразний Йосиф з дерева знів пречисте тіло Його, плащеницею чистою обвив і пахощами, намастивши во гробі новім, покривши положив».

І лежав Христос з пробитими руками і ногами і з лагідним усміхом прощення на сумовитих устах. Лежав, а наряд ішов до Нього з поклоном, бо Він поборов смерть, бо побідив побідою зза гробу.

Ішов наряд складати йому свої власні терпіння, свій біль, зневагу, лани столочених надій...

Ішов цілий день і вечір цілий, до пізна в ніч. Аж темрява загородила до-

Українці! Не забуваймо при кожній нагоді а також і підчас тих свят на нашій фонд: народні: фонд оборони України і на голодних у Галичині!

На Антонію Кандідо,

покищо школи нема. Українці повинні усіма силами старатись о рядову платню для учителя, а тоді скорше найшлиби охотників до подавання науки дітям українським.

На Пегру,

була у минушій році школа рядова учителем був Бразиліянин з С. Франціско, у с.м. році нема школи.

По кольоніях збір збіжа недописав.

Скрізь по кольоніях у сім році недобір збіжа. Як не саранча, то гради, то довгі слоти спричинили недобір. Ні збіжа ні ярни нема нігде. Одні кольонії, де родить ся герва-матте, усім році піднесли матеріально.

Зелізниця до Прудентополіс — Гварапава.

Покищо, невідомо чи буде йти новий сей шлях зелізничий і кудя. Кажуть що зелі-

ниця малаб йти Порто Амазонас — Гварапава — Фос до Ігвассу, оминути Прудентополіс, та покищо про щось певного годі довідатись.

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Дня 18. цвѣтня, в Томину неділю відбудуть ся загальні збори тов. „Україна“ в Прудентополі (в салі театральній) зараз по Службі Божій, зі слідуємим змістом:

1. Отворене зборів,
2. Вибір президії.
3. Звіт діяльності Виділу.
4. Вибір Нового Виділу.
5. Внески.

В тім дни буде приниматись також нових членів. Кожний член на зборах мусить явитись а товариства по лініях повинні вислати своїх заступників.

Виділ.

Лікар і оператор

Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік европейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких иньших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що єго отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації зелізничої.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саяя повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїздяючі можуть переночувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з єго товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніальні.

До кожного потягу вислаєсь власний віз, а в разі потреби випаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українській шпитали в Прудентополі, поручає всім терплячим Українцям мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жєнщини, недуги утроби, нирок, гемороїди, недуги шкірні, ріжні затроєня, недугу падачки.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з довірем, а дістане порадy.

На відповідь залучить поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 го пополудни в українській шпитали. (Безплатно для бідних).

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Маґєровського

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обєм кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгда лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de

Basilio Magerovskyi

Parandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший склеп український
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям свідомого Українця, в котрім дуть ся товари споживчі, знаряди домашнього взятку. Хто що потрібне, а певно що не пожалуєте, коли не нить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО

Купуєсь збіже і всякі продукти кольоніальні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалітєті Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕРНО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні, усе, що потрібне до ужитку домашнього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву-матте. На складі КАВА — ЦУКОР — усе споживчі товари. Капелюхи — стріляні артикули — окраси зі золота як брошки перстені, ланцюжки до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Paraná

Український склеп
ХРУНІА І БРАТА.
в кольонії Вєра Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтєньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніальні, як герву-матте, обручі з тїмбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жєвтий, сїль мїлка і груба, риж, капелюхи єукнянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтєньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніальні, а найцікавше, що платить доросіше як другі склепари.

В. КУН І СИН

ІПІРАНГІА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

CAIXA
POSTAL

BEVAM AS CERVEJAS

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації залізничої.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть перенозувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

➔ СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ ➔

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

ХРУНІЯ І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтааншій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, пукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЙО РЕБОУСАС—ПАРА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалію Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забачає—ФАЗЕНДА—ЗІЛІЗО—ЗНАРЯДИ домашні, кухонні усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — у споживчі товари. Капелюхи—стріля артикули—окраси зі золота як броши перстені, ланцуски до годинників і т. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky
Antonio Rebouças Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаншій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa
Marechal Mallet Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO
Guajuvira Paraná

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS

DA

ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:

Атлянтика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атлянта

Більц

Вода Столова

Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помаранч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлянтики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якости. Великий вибір ріжнородних материй, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевки з фабрики Фаворита, осотові вовняні убраня і многі иньші товари галентарійні.

НАЧИНЄ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернях і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

➔ СКУПОВУЄМО герву — віск і мід ➔
ДЛЯ ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна
Для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak” Iraty.